

Laukaan kunta
Maankäyttöpäällikkö Jarmo Toikka

Multamäen lähimetsien käsittely 2023

Laukaan seudun luonto ry / Palautetta Multamäen hakkuusuunnitelmaan

Hienoa, että Laukaan kunta pyytää avoimesti palautetta Multamäen metsänkäsittelysuunnitelmasta aievaiheessa. Multamäki on luonnon virkistyskäyttöarvoltaan tärkeä luontoaktiiviteettien harrastajille, retkeilylle, marjastukselle ja sienestykselle sekä leirikeskuksen ja luontopolun myötä myös oppimisympäristönä ympäri vuoden.

Multamäki on tunnettu retkikohde Keski-Suomessa, koska se on ollut ympäristökeskuksen, sittemmin Keski-Suomen ELY-keskuksen luontoretkioppaan Laukaan kohteena jo 1990-luvulta lähtien. Luontopolku valmistui v. 1992 lisäämään leirikeskuksen tarjontaa. Tavoitteena oli esitellä Multamäkeä jääkauden jälkeen sekä edustavia metsätyyppejä ja niiden opaslajeja ja sitä, miten kasvillisuus muuttuu rannasta mäen laelle. Rinneprofiili on upea. Näköalapaikasta ja rappusista tuli nähtävyys itsessään. Näköalapaikan kota sekä laavu sekä rantalaavu houkuttelevat kävijöitä ympäri vuoden. Palautteen mukaan luontopolku on toiminut hyvin.

Multamäen monipuolisen ja vakiintuneen leirikeskustoiminnan ja tapahtumien lisäksi alue on myös osa Metsoreittiä, jonka polku- ja latumaastoja käytetään ympäri vuoden. Moottorikelkkailijat, maastopyöräilijät sekä ratsastajat käyttävät reitistöjä Kuusaan-Peurungan-Multamäen kolmiossa. Multamäkeen on laadittu suunnistuskartta. Myös seikkailuohjelmia toteutetaan rinteessä ja vanhassa teatterimontussa.

Multamäkeen on luontokoulutoiminnalla luotu runsaasti opetusmateriaaleja koulujen ja päivähoidon käyttöön eskareista lukioon. Henkilöstöä on koulutettu niiden käyttöön. Multamäki on mukana Keski-Suomen kouluille suunnatussa maasto-opetuskohteiden [ohjelmapankissa](#).

Multamäen linnusto on kartoitettu kesällä 1997 (Arto Stenroos, Bio-Polku Ky). Linnustosta laadittiin edustavat värikuvat lajintuntemusta varten ja lapsia varten värityskirjoja yms. *Lintumateriaali liitteenä*.

Suunnitelmassa virkistyskäytössä olevan alueen ympäristö on rajattu melko hyvin, mutta käyttäjämääristä ei ole esitetty tietoa. Leirikeskuksen osalta tilastot löytyvät leirikeskuksen isännältä Pasi Muttoselta. Vaarana on, että kunnan metsähakkuiden taloudellinen hyöty joutuu vastakkain luontoliikkujen, retkeilijöiden ja leiriläisten tyytyväisyyden kanssa. Metsäsuunnitelmasta ei selviä vielä aievaiheessa tavoiteltuja hakkuumääriä ainoastaan pinta-ala n. 20 ha. Metsä Groupin metsäsuunnittelijan Hermannin Kivi-Mannilan mukaan kunnalle suositeltiin kuulemismenetelmää virkistyskäyttöarvon selvittämiseksi ennen hakkuutavoitteiden asettamista. On vaikea arvioida, mitä jäljempänä esitetyt huomiot tarkoittavat käytännössä.

Suunnitelmassa on hyvin kuvattu metsänkäsittelyn haasteita. Jyrkässä rinnemaastossa metsurien jäljiltä suoritettu traktorivetoinen runkojen poisto aiheuttaa maastoon rumat ajourat ja rikkoo pintamaaston. Risujätteen maatumisen kestävä kauan. Tämä ei käy yhteen virkistyskäytön kanssa etenkin luontopolkumaaston ympäristössä rannasta mäen laelle. Peurunkajärven vedenjakaja kulkee Multamäen laella. Kaikki toimenpiteet rinnemaastossa voivat lisätä hyvälaatuisena säilyneen järven hajakuormitusta.

Metsänkäsittelyssä on tärkeää, että luontopolkutauluissa esitellyt sisällöt ja metsäarvot säilyvät. Monimuotoisuuden edistämiseksi kuvioilla tulee säilyttää mahdollisimman paljon eri-ikäistä ja eri lajista puustoa, lehtipuita sekä lahoppua. Jyrkkärinteisen harjun maaperä on eroosioherkkää, mikä näkyy selvästi ulkoilureittien kulumisena. Tällaisessa maastossa kasvillisuus toipuu hitaasti maaperän rikkoutuessa.

Multamäkeen olisi hyvä laatia käyttö- ja hoitosuunnitelma sekä päivittää linnustaselvitys.

Yhteenvetona huomioita jatkosuunnittelua varten:

- Keski-Suomen ELY-keskuksen uhanalais selvityksen mukaan maastossa kasvaa mäkitervakkoa, sen esiintymät tulee selvittää.
- Maastossa on rikas pesimälinnusto, jonka 24 lajin elinympäristöt tulee päivittää ja ottaa huomioon. (liite).
- Kuviot 015-013, 007-008: Rantalaavun ympäristössä on arvokasta yli 120 vuotta vanhaa metsää, joka tulee säilyttää ja säästää sekä ylispuuhakkuilta (015), harvennushakkuilta (013, 007) ja avohakkuulta (008). Kyseessä on arvokas rantamaiseman jyrkäv metsä, josta voisi kehittyä vähitellen luonnontilaisen kaltainen vanha metsä, mikäli lahoppuun määrä saisi lisääntyä. Näin se liittyisi käsittelyn ulkopuolelle jääviin koillisen kulman metsäkuvioidin, joille ei ole esitetty hakkuita.
- Muinaisrantakivikoiden ympäristö on kestävyydeltään hyvin kulutusarkaa eikä kestä konevoimia, ne tulisi jättää käsittelyn ulkopuolelle.
- Kuviot 032,014, 016: Jyrkkä rinnemaasto on kulumisarkaa eikä kestä konevoimia, traktorien ajourat rikkoisivat maaston ja jälkien häviäminen kestäisi kauan, ei hakkuita.
- Näköalapaikan alapuolisesta rinteestä voisi poistaa yli 30 v puita näkymien avaamiseksi. Näköalapaikan maaston kulumista tulisi estää peittämällä juuristoa ja lisäämällä peitekerrosta. Puustossa kuviolla 017 on silmämääräisesti arvioituna sairaita puita, jotka pitäisi tutkia tautien leviämisen kannalta.
- Lähdeympäristö rinteiden alapuolella tulee säilyttää riittävällä säteellä ja säästää hakkuilta.
- Pienialaiset suot ovat säilyneet melko hyvin. Puustoa ei voi poistaa ympäriltä tuhoamatta suota.
- Mäelle nousevalta polulta vesi on juoksuputtanut pois hiekkaa ja maasto on siten hyvin kulumisarkaa.
- Struven ketju, jonka muistokivi on kodan alla mäen laella, tuo alueelle myös kulttuurihistoriallista merkitystä.
- Hakkuut näkyisivät myös kaukomaisemassa. Maisemakuvassa jyrkkä metsärinne ja lakiprofiili näkyy kauas asutukselle sekä Peurunkajärveä ympäröivälle tielle, joka on luokiteltu maisematieksi.
- Kuvio 034: Teatterimontun ja leirikeskukseen välinen rinne on jo harvennettu. Samalla on menetetty pitkäksi aikaa rehevin OMT-tyypin metsä. Maastosta voi päätellä minkäläistä haittaa 20 ha hakkuut jättäisivät jälkeensä.

Harvennushakkuukuvioilla hakkuut tulee tehdä niin, että alueella siirrytään jatkuvapeitteiseen metsän monilajiseen ja -ikäiseen kasvatukseen. Harvennushakkuissa tulee siis säästää aluspuina kasvavia eri ikäisiä / kokoisia taimia. Metsäkuvioiden maisemallista ja ekologista monimuotoisuutta tulee tukea jättämällä alueille mahdollisimman paljon lehtipuita sekä pystyyn kuolleita ja maapuita lahoavaksi puuksi. Harvennusalueille tulee jättää myös tiheikköjä eläimille suojapaikoiksi.

Laukaan Seudun Luonto ry:n hallituksen puolesta

Sirkka Heinimaa

Sirkka Heinimaa, puheenjohtaja, uusitun luontopolkumaaston suunnittelija

Eija Syrjälä

Eija Syrjälä, FM, ympäristöasiantuntija, hallituksen jäsen, alkuperäisen Multamäen luontopolun suunnittelija ja luontokoulutoiminnan vetäjä

Liitteenä Multamäen linnustomateriaali v. 1997